

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
เทศบาลตำบลเหมืองใหม่

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา

ที่มาและความสำคัญ

สินบน (Bribe) เป็นหนึ่งในรูปแบบของการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และนับวันรูปแบบของสินบนก็ยิ่งมีความซับซ้อน ยากแก่การถูกตรวจสอบมากขึ้น และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดความเสียหายและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ในทุกมิติ ทั้งทางด้านสังคมที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมของประชาชน ด้านเศรษฐกิจที่กระทบ ต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และด้านการเมืองที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใส ของประเทศ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๑) ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับ และหล่อหลอมพฤติกรรมของ “คน” ให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) หรือสามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ ส่วนรวมได้ อีกทั้งยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการสร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน โดยแนวทางการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “การประเมินความเสี่ยง ที่อาจเกิดจากการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน” เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมี มาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงาน

นอกจากนี้ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐได้สำรวจสถานะ และปัญหาการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กรให้นำไปสู่ปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร จัดการของหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีธรรมาภิบาล ซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๑) ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดให้ทุกหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ต้องผ่านเกณฑ์ ๘๕ คะแนนขึ้นไป ผ่านการ เก็บข้อมูลจาก ๓ ส่วน ได้แก่ แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment : IIT) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment : EIT) และแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment:OIT) ทั้งนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เทศบาลตำบลเหมืองใหม่มีผลการประเมิน ITA อยู่ที่ ๙๓.๔๗ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่ในระดับ “ผ่านดี” โดยมีรายละเอียดผลการ ประเมินรายตัวชี้วัด ดังนี้

เครื่องมือ	ตัวชี้วัด	ผลคะแนน
แบบวัด IIT	ตัวชี้วัดที่ ๑ การปฏิบัติหน้าที่	๙๕.๗๓
	ตัวชี้วัดที่ ๒ การใช้งบประมาณ	๙๕.๒๐
	ตัวชี้วัดที่ ๓ การใช้อำนาจ	๑๐๐
	ตัวชี้วัดที่ ๔ การใช้ทรัพย์สินของราชการ	๙๔.๖๗
	ตัวชี้วัดที่ ๕ การแก้ไขปัญหาการทุจริต	๘๙.๐๗
แบบวัด EIT	ตัวชี้วัดที่ ๖ คุณภาพการดำเนินงาน	๙๗.๘๐
	ตัวชี้วัดที่ ๗ ประสิทธิภาพการสื่อสาร	๙๓.๖๗
	ตัวชี้วัดที่ ๘ การปรับปรุงการทำงาน	๗๘.๔๙
แบบวัด OIT	ตัวชี้วัดที่ ๙ การเปิดเผยข้อมูล	๙๐
	ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต	๑๐๐

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาจากข้อคำถาม ITA ทั้งในส่วนของเครื่องมือ IIT ที่สอบถามความเห็น จากบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ และเครื่องมือ EIT ที่สอบถามความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก หรือประชาชนทั่วไป ซึ่งมีข้อมูลที่อาจนำมากำหนดเป็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวชี้วัด	ข้อคำถาม	ไม่มี (จำนวน : คน)	มี (จำนวน : คน)	คะแนน
ตัวชี้วัดที่ ๑ การปฏิบัติหน้าที่	**ข้อ ๓** เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านมีการเรียก รับ สินบน เพื่อแลกกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการหรือไม่	๑๐๐%	๐%	๑๐๐
ตัวชี้วัดที่ ๓ การใช้อำนาจ	**ข้อ ๙** การบริหารงานบุคคลในหน่วยงานของ ท่านมีการให้หรือรับสินบน เพื่อแลก กับการปฏิบัติบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย หรือเลื่อนตำแหน่งหรือไม่	๑๐๐%	๐%	๑๐๐

ตัวชี้วัด	ข้อคำถาม	ไม่มี (จำนวน : คน)	มี (จำนวน : คน)	คะแนน
ตัวชี้วัดที่ ๖ คุณภาพการดำเนินงาน	**ข้อ E๓** ท่านเคยถูกเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อแลก กับการปฏิบัติงานหรือให้บริการแก่ท่านหรือไม่ **(EIT Public)**	๑๐๐%	๐%	๑๐๐
	ข้อ E๓ ท่านเคยถูกเจ้าหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อแลก กับการปฏิบัติงานหรือให้บริการแก่ท่านหรือไม่ **(EIT Survey)**	๑๐๐%	๐%	๑๐๐

จากข้อมูลพบว่า ความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ตอบว่าไม่มีบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่เรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ และตอบว่าในการบริหารงานบุคคลของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ ไม่มีการให้หรือรับสินบน เพื่อแลกกับการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย หรือเลื่อนตำแหน่ง

และจากความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก หรือประชาชนทั่วไปที่เคยมาติดต่องาน กับเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ ตอบว่าไม่เคยถูกเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่เรียกรับสินบนเพื่อแลกกับ การปฏิบัติงานหรือให้บริการ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากทั้งความเห็นของบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ และจากบุคคลภายนอก สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนแต่อย่างใด

ส่วนที่ ๒ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

๒.๑ ความหมาย

สินบน หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้น ไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายเงินสินบนต้องการ คำศัพท์ที่สื่อถึงสินบน เช่น เงินแป๊ะเจี๊ยะ เงินใต้โต๊ะ ส่วยค่าดำเนินการ ค่าอำนวยความสะดวก ค่าน้ำร้อนน้ำชา ค่าหัวคิว เงินทอน

๒.๒ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้/รับ สินบนของบุคลากรเทศบาลตำบลเหมืองใหม่

๒) เพื่อกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของบุคลากรเทศบาลตำบลเหมืองใหม่

๔) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่

๒.๓ กรอบการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) สอดคล้องกับหลักการ ที่ ๘ – การพิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของ หลักการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งเป็นหลักการ ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายที่ได้กำหนดกรอบการควบคุมภายในองค์กร ไว้ด้วยกัน ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ – องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ – คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ – คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ – องค์กร จูง รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ – องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ – กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ – ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ – พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ – ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ – ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ – พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ – ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ – องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ – มีการสื่อสารข้อมูลภายในองคกร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ – มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ – ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ – ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของหลักการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งในส่วนของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตสอดคล้องกับหลักการที่ ๘ – การพิจารณาโอกาสที่จะเกิด การทุจริต โดยกรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ กระบวนการ ดังนี้

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
Corrective	แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าเกิดขึ้น / สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว และจะทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
Detective	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้ (ผลกระทบทางลบคือความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก คือ โอกาส)
Preventive	ป้องกัน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาอีก
Forecasting	การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกัน ป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต

ระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน

ISO ๓๗๐๐๑ ใช้มาตรการที่จำเป็นที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันตรวจจับและแก้ไขปัญหาการให้และรับ สินบน ส่งเสริมความเชื่อมั่นและความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้เสีย หลีกเลี่ยงและ / หรือลดความเสี่ยงและ ความเสียหายจากการติดสินบน โดยใช้นโยบายระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน โดยมีข้อกำหนดสำคัญ ของ ISO ๓๗๐๐๑: ๒๐๑๖ ดังนี้

ข้อ ๔ : บริบทขององค์กร

องค์กรคือบุคคลหรือกลุ่มที่มีหน้าที่ของตนเองที่มีความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่และทัศนคติในการ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการทำความเข้าใจองค์กรและบริบทขององค์กร (๔.๑) เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของ ABMS เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการและผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน (๔.๒) การกำหนดขอบเขตของระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบนเพื่อบังคับใช้ ABMS (๔.๓) วางระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบนตามข้อกำหนดของระบบ การจัดการต่อต้านการให้และรับบนองค์กร (๔.๔) และองค์กรต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงด้วยการติดสินบน (๔.๕)

ข้อ ๕ : ความเป็นผู้นำ

หน่วยงานที่ดูแล (หรือผู้บริหารระดับสูงหากองค์กรไม่มีหน่วยงานที่กำกับดูแล) อนุมัตินโยบายต่อต้านการให้สินบนขององค์กร มั่นใจว่ากลยุทธ์ขององค์กรและนโยบายต่อต้านการติดสินบนนั้นสอดคล้องกัน การรับและตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและการทำงานของระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการจัดสรรและจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน (๕.๑.๑) บริหารระดับสูงต้องแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำและความมุ่งมั่นต่อ ABMS (๕.๑.๒) ผู้บริหารระดับสูงต้องจัดตั้งนโยบายต่อต้านการติดสินบน (๕.๒) ระบบการจัดการรับผิดชอบบทบาทและความรับผิดชอบ หน้าที่การปฏิบัติตามการต่อต้านการติดสินบน สำหรับการติดสินบนที่มีความเสี่ยงต่ำ ผู้บริหารระดับสูงควรกำหนดและรักษากระบวนการตัดสินใจหรือ มาตรการควบคุมประสิทธิภาพของระบบมาตรฐานและการรายงาน หน้าที่การปฏิบัติตามการต่อต้าน การติดสินบน (๕.๓)

ข้อ ๖ : การวางแผน

การวางแผนระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบนองค์กร มาตรการการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงโอกาสในการปรับปรุง (๖.๑) และวัตถุประสงค์ในการต่อต้านการติดสินบนที่วัดได้และสามารถทำ ได้ต้องสอดคล้องกับนโยบายที่ได้รับการติดตามและปรับปรุงตามความเหมาะสม (๖.๒)

ข้อ ๗ : การสนับสนุน

องค์กรจะจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้งการดำเนินการบำรุงรักษาและการปรับปรุงระบบ การจัดการต่อต้านการติดสินบนอย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๘ : การปฏิบัติงาน

องค์กรต้องวางแผนดำเนินการติดตามและควบคุมกระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ผลข้างเคียงใด ๆ หากจำเป็น นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนการดำเนินการเพราะสามารถรับรู้ได้ว่าเป็นการติดสินบน การตรวจสอบสถานการณ์ควบคุม (๘.๒) การควบคุมทางการเงินและไม่ใช่การเงิน (๘.๓ และ ๘.๔) การดำเนินงานของการควบคุมการต่อต้านการติดสินบนได้รับการสนับสนุนจากองค์กรและผู้ร่วมธุรกิจ (๘.๕) ข้อผูกพันในการต่อต้านการติดสินบน (๘.๖) ของขวัญการต้อนรับการบริจาคและผลประโยชน์ที่คล้ายกัน (๘.๗) การจัดการความไม่เพียงพอของการควบคุม การต่อต้านการติดสินบน (๘.๘) การปฏิบัติตามหรือต่อบุคลากรที่เหมาะสม ดังนั้น ขั้นตอนต้องรักษาความลับ อนุญาตให้มีการรายงานโดยไม่ระบุชื่อห้ามการตอบโต้และปกป้องบุคลากรจากการตอบโต้พวกเขาตระหนักถึงขั้นตอนการรายงานสิทธิและการคุ้มครองของพวกเขา (๘.๙) องค์กรต้องดำเนินการตามขั้นตอนสำหรับการสอบสวนและการจัดการการติดสินบนซึ่ง

ทำให้มั่นใจว่ามีการสอบสวนอย่างเพียงพอการดำเนินการ เหมาะสมการเสริมสร้างอำนาจผู้ตรวจสอบสถานะและรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบการสอบสวนควรดำเนินการโดยผู้รับผิดชอบการสอบสวนควรดำเนินการโดยผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานการสอบสวน (๘.๑๐)

ข้อ ๙ : การประเมินประสิทธิภาพ

องค์กรต้องตรวจสอบวัดและประเมินนโยบายต่อต้านการติดสินบน พิจารณาสิ่งที่ต้องตรวจสอบใช้วิธีใดเพื่อรับรองผลลัพธ์ที่ถูกต้อง ประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายกำลังดำเนินการอยู่ ระบบต่อต้านการติดสินบนนั้นสอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์กรและข้อกำหนดมาตรฐานสากล มีกระบวนการตรวจประเมิน ABMS ภายในองค์กร และดำเนินการทบทวน ABMS เป็นระยะโดยหน่วยงานที่กำกับดูแล

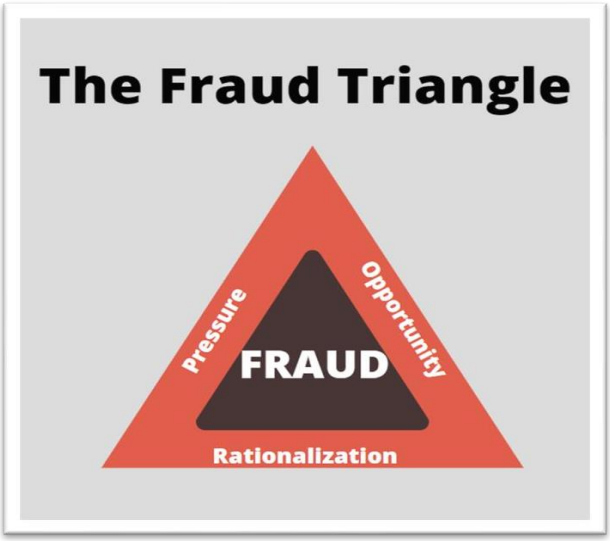
ข้อ ๑๐ : การปรับปรุง

โดยดำเนินการเพื่อควบคุมแก้ไขและจัดการกับผลที่ตามมา ยิ่งไปกว่านั้นการไม่ปฏิบัติตามโดยการทบทวนการกำหนดสาเหตุและปัจจัยที่ไม่สอดคล้องนั้นมีอยู่หรืออาจเกิดขึ้นได้ เหตุผลเบื้องหลังการประเมินความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อขจัดสาเหตุของความไม่เป็นไปตามข้อกำหนดคือ เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำของความไม่เป็นไปตามข้อกำหนด องค์กรควรดำเนินการปรับปรุงความเพียงพอ ประสิทธิผลและความเหมาะสมของระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบนที่ดำเนินการไปแล้ว นอกจากนี้การปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรและความสำเร็จขององค์กรให้ง่ายขึ้น

แผนภาพการดำเนินการตามระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ISO ๓๗๐๐๑ เพื่อนำไปปฏิบัติในองค์กรตามแผนงานในรูปแบบ Plan, Do, Check, Act cycle จะแบ่งออกเป็น ๒๐ ขั้นตอน ตามแผนภาพ ดังนี้

๒.๔ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่

- **โอกาส (Opportunity)** คือ มีช่องทางที่จะดำเนินการได้ เหตุการณ์ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน จะเป็นสถานการณ์ที่เปิดช่องให้คนใดคนหนึ่ง ให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานโดยที่เขารู้ว่าหรือเชื่อว่า เขาไม่มีโอกาสถูกจับได้หรือมีโอกาสน้อยที่จะถูกจับได้ องค์กรใดก็ตามที่ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังที่จะป้องกัน ไม่ให้มีการให้/รับสินบนก็เท่ากับเปิดโอกาสหลาย ๆ ครั้ง ให้กับคนมีแนวโน้มจะกระทำได้
- **แรงจูงใจหรือแรงกดดัน (Pressure/Motivation)** มาจากหลายรูปแบบ เช่น ปัญหาการเงิน หนี้สิน การพนัน ชอบเที่ยวเตร่ มีค่าใช้จ่ายจำเป็นที่ท่วมหัว ความละโมบโลภมาก ถือเป็นแรงผลักอย่างหนึ่งและก็มีบางกรณีและก็มีบางกรณีจะมาจากความรู้สึกว่า ตัวเขาไม่ได้รับความเป็นธรรมจากองค์กร
- **การมีข้ออ้างให้ตนเอง (Rationalization)** คนที่ให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน จะหาเหตุผลกับตนเองที่จะกระทำสิ่งนั้น ๆ ด้วยฐานความคิด (Mindset) ที่สนับสนุนการกระทำ โดยหาข้ออ้างที่ยกมาเพื่อให้ตนเองลดความรู้สึกผิดในการกระทำ เช่น เงินเดือนน้อย หัวหน้าไม่เป็นธรรม ใคร ๆ ก็ทำกัน เป็นต้น

๒.๕ ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของ หน่วยงาน

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ด้านองค์ประกอบของข้อ คำถามที่ O๒๓ ของการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ที่กำหนดให้แสดงผลการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘*

(๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

(๓) การจัดซื้อจัดจ้าง

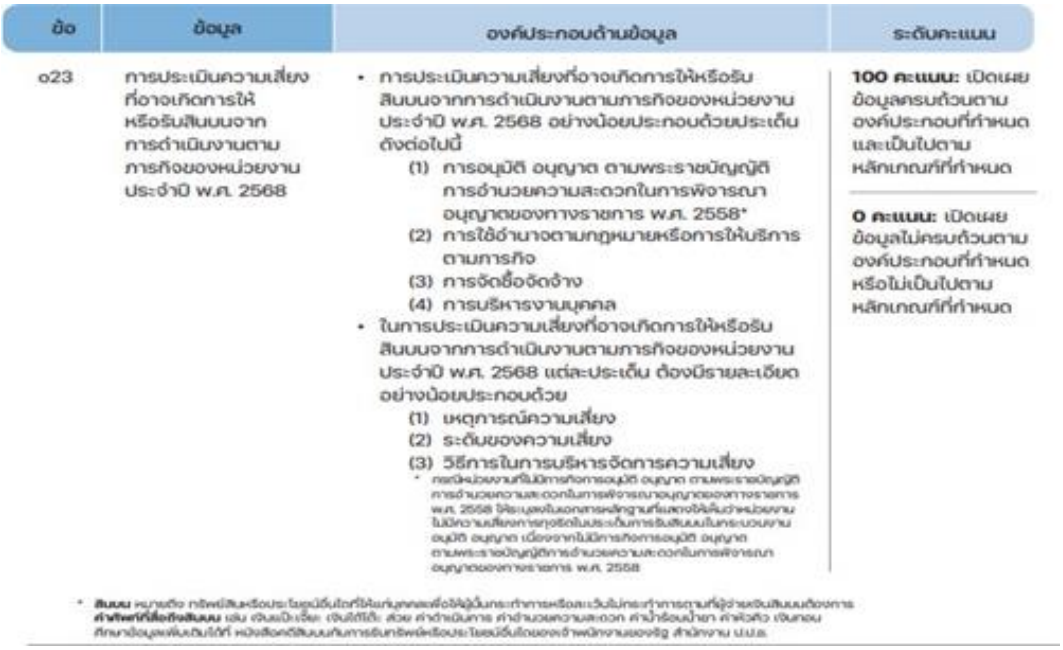
(๔) การบริหารงานบุคคล

และในการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ แต่ละประเด็นจะต้องมีรายละเอียด อย่างน้อยประกอบด้วย

(๑) เหตุการณ์ความเสี่ยง

(๒) ระดับของความเสี่ยง

(๓) วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ	ข้อมูล	องค์ประกอบด้านข้อมูล	ระดับคะแนน
o23	การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. 2568	• การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. 2568 อย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ (1) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558* (2) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ (3) การจัดซื้อจัดจ้าง (4) การบริหารงานบุคคล • ในการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. 2568 แต่ละประเด็น ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย (1) เหตุการณ์ความเสี่ยง (2) ระดับของความเสี่ยง (3) วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง * กรณีหน่วยงานที่ไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ให้ระบุเหตุผลในเอกสารหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนงานอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	**100 คะแนน:** เปิดเผยข้อมูลครบถ้วนตามองค์ประกอบที่กำหนดและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด **0 คะแนน:** เปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนตามองค์ประกอบที่กำหนดหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

* **สินบน** หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้ให้สินบนต้องการ **คำว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เรียกว่าสินบน** เช่น เงินสด เงินเป็นเช็ค เงินดิจิทัล ส่วย ค่าดำเนินการ ค่าอำนวยความสะดวก ค่าน้ำร้อนน้ำชา ค่าหัวคิว เงินทอน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าเพิ่มเติมได้ที่ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ ป ๐๐๐๓/ว ๑๐๐ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑ เรื่อง แนวทางการพิจารณาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ สำนักงาน ป.ป.ช.

ส่วนที่ ๓ การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

๓.๑ เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑) เกณฑ์โอกาสเกิด (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

๒) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
๔	สูง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
๓	ปานกลาง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
๒	น้อย	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
๑	น้อยมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

๓) เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = โอกาส x ผลกระทบ

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕ – ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๙ – ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๕ – ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑– ๔ คะแนน

๓.๒ การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ข้อคำถามที่ O๒๓ ของการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กำหนดให้แสดงผลการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘*

(๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

(๓) การจัดซื้อจัดจ้าง

(๔) การบริหารงานบุคคล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L*I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	การออกใบอนุญาต	เจ้าหน้าที่ประวิงเวลา เรียกรับผลประโยชน์ระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาของอนุมัติ/อนุญาต	๒	๒	๔ ต่ำ
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	การรับคำขอ/ตรวจเอกสาร/ส่งต่อเอกสาร	เจ้าหน้าที่อาจเรียกเก็บเอกสารมากเกินกว่าที่ระบุไว้ในคู่มือ หรือเรียกเก็บเอกสารไม่ครบ อาจเป็นช่องทางในการต่อรองเรียกรับผลประโยชน์ได้	๒	๒	๔ ต่ำ
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้พวกพ้องเพื่อการได้เปรียบ	การรับผลประโยชน์เพื่อเอื้อให้เกิดการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้กับผู้ประกอบการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑	๕	๕ ปานกลาง
๔. การบริหารงานบุคคล	การสรรหาพนักงานหรือลูกจ้าง	การเรียกรับเงินผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานจ้างหรือลูกจ้างเข้าทำงาน	๓	๒	๖ ปานกลาง

สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย	จำนวนปัจจัยเสี่ยง
สูงมาก	๑๕ – ๒๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ - ต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที	-
สูง	๙– ๑๔	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ - ต้องมีการจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	-
ปานกลาง	๕– ๘	ระดับที่ยอมรับได้ - แต่ต้องมีการควบคุมความเสี่ยง	๒
ต่ำ	๑– ๔	ระดับที่ยอมรับได้	๒

๓.๓ วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบน จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ ได้ดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยการนำประเด็น/ เหตุการณ์ ความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนงาน มาพิจารณาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง การทุจริตฯ เพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการป้องกัน ควบคุม และลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ที่	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๑	**การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘**			
	การออกใบอนุญาต - จัดทำมาตรการในการรับสินบนและบทลงโทษที่ชัดเจน	๑. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ ๒. ปิดประกาศคู่มือสำหรับประชาชนไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอและเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์	ต.ค. ๖๗- ก.ย. ๖๘	- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม - กองช่าง

ที่	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
		๓. แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด ๔. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัดหากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรียกรับผลประโยชน์ระหว่างขั้นตอนการดำเนินการออกใบอนุญาต		
๒	**การรับคำขอ/ตรวจเอกสาร/ส่งต่อเอกสาร**			
	เจ้าหน้าที่อาจเรียกเก็บเอกสารมากเกินกว่าที่ระบุไว้ในคู่มือ หรือเรียกเก็บเอกสารไม่ครบ อาจเป็นช่องทางในการต่อรองเรียกรับผลประโยชน์ได้ ๑. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานขั้นตอนการปฏิบัติงานเอกสารที่ต้องเตรียมให้ละเอียด และเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ ๒. กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดเตรียมเอกสารให้ครบถ้วน	๑. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัดหากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรียกรับผลประโยชน์ในการรับคำขอการตรวจสอบเอกสารหรือการส่งต่อเอกสาร ๒. แจ้งหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	ต.ค. ๖๗-ก.ย. ๖๘	- สำนักปลัด - กองคลัง - กองช่าง
๓	**การจัดซื้อจัดจ้าง**			
	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้พวกพ้องเพื่อการได้เปรียบ - จัดทำมาตรการป้องกันการรับผลประโยชน์เพื่อเอื้อให้เกิดการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะให้กับผู้ประกอบการที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง ๓. รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างต่อผู้บริหาร	ต.ค. ๖๗-ก.ย. ๖๘	- กองคลัง - กองช่าง

ที่	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
		๔. ผู้บังคับบัญชามีการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในหน่วยงาน		
๔	**การบริหารงานบุคคล**			
	การสรรหาพนักงานหรือลูกจ้าง - จัดทำมาตรการการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการประกาศเผยแพร่การรับสมัครและดำเนินการคัดเลือกอย่างเป็นธรรม โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการแต่ละด้านอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้	๑. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การรับสมัครพนักงานหรือลูกจ้างผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่าง ๆ ๒. ห้างเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับสมัครพนักงานเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานจ้างหรือลูกจ้างเข้าทำงาน ๓. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นจะต้องได้รับการพิจารณาโทษทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ ๔. มีขั้นตอนกระบวนการที่เกี่ยวข้องในการพิจารณารับบุคคลเข้าปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสเป็นธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	ต.ค. ๖๗-ก.ย. ๖๘	- สำนักปลัด

๓.๔ การติดตามประเมินผล

เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ กำหนดติดตามประเมินผลการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ครั้ง ภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๘ ซึ่งกองยุทธศาสตร์และงบประมาณจะได้มีหนังสือพร้อมแบบฟอร์มการติดตามประเมินผลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินงานวิเคราะห์และประเมินแผนบริหารจัดการความเสี่ยงต่อไป

****